

Вашингтону – привіт

Завдяки Трампу в Австралії тріумфує Ентоні Альбанезе. Перемога соціал-демократів на виборах означає стабільність у непевні часи.

Лейбористська партія Австралії здобула на виборах 3 травня історично видатну й вражаючу перемогу. Цілковито заслужену, проте в такому масштабі несподівану. Маючи приблизно 90 місць із 150 у нижній палаті, прем'єр-міністр Ентоні Альбанезе впевнено проходить на наступний парламентський термін. Уже наступного дня після виборів міністр фінансів Джим Чалмерс назвав його «героєм Лейбористської партії». Консервативна опозиційна коаліція, що складалася з Ліберальної та Національної партій, яку після поразки на виборах 2022 року очолює Пітер Даттон, програла. Даттон навіть втратив місце в парламенті. У фракції, що скоротилася в своїх позиціях майже на третину, фактично не залишилося депутатів від міських округів. Близько десяти місць у нижній палаті здобули незалежні кандидати, тоді як «Зелені», попри стабільну підтримку, ще більше втратили свою й без того незначну присутність. Якщо Альбанезе не досягне згоди з консервативною опозицією, то у верхній палаті, як і раніше, реалізація законодавчих ініціатив залежатиме від їхньої підтримки.

Буквально кілька тижнів тому такий результат виборів уявлявся неможливим. Здавалося, лейбористи прямують до поразки. Після різкого зсуву симпатій за останні три місяці поширився жарт: Трамп став настільки непопулярним, що програє вибори не лише в сусідній Канаді, а й у далекій Австралії. Жарт цей правдивий лише наполовину. Впродовж останніх місяців ставлення австралійців до США суттєво змінилося. Згідно з останніми опитуваннями авторитетного Інституту Лоуї, лише 36 відсотків австралійців вірять, що «Вашингтон діє відповідально». За минулі 20 років це найнижчий показник. Така криза довіри викликала помітну тривогу в суспільстві. Для лейбористів це, очевидно, стало каталізатором у передвиборчій кампанії.

*лейбористів свідомо
представив суперника
Даттона як
австралійського аналога
Трампа*

австралійського аналога Трампа. Ця стратегія спрацювала, бо кампанія Даттона здавалася безцільною: політичні пропозиції були недолугими, кілька разів йому довелося відступати, як-от із ідеєю обмежити можливість віддаленої роботи, що викликало дуже негативну реакцію. Його головна пропозиція – розвиток атомної енергетики – також зазнала критики. Детальні розрахунки витрат стали відомими громадськості лише за два дні до голосування. Заплановане фінансування через масове скорочення держслужбовців викликало асоціації з сумнівними проектами на кшталт DOGE та Ілона Маска. Усе це тепер не актуально. Консервативна опозиція повинна повністю переосмислити своє становище: відома колумністка Мішель Греттан навіть говорила про «вакуум ідентичності».

Минулого року здавалося, що збереження влади лейбористами під питанням. Вартість життя зросла, як і облікова ставка, що напругу вплинуло на іпотеку та оренду. Чи спрацюють протидії лейбористів – невідомо. Пропозиції про нові податкові списання, які вартували партії такої очікуваної перемоги у виборах 2019 року, як і раніше, табу. Консервативна партія тимчасово скористалась провалом референдуму щодо Voice to Parliament, консультативного органу для корінного населення, який у листопаді 2023 року був відхилений більшістю. Але лейбористи могли похвалитися значними успіхами у сфері трудового права, кліматичної політики, реформ догляду та соціальних виплат на тлі інфляції.

Фіскальна політика міністра фінансів Джима Чалмерса вважається надійною та відповідальною. Вона сприяла позитивним економічним сигналам: інфляція, схоже, подолана, можливе чергове зниження ставок. Зрештою, Альбанезе та його команда працювали злагоджено та майже без скандалів. Побоювання, що можуть повернутися внутрішні конфлікти, які виснажували партію в часи Кевіна Радда / Джулії Гілард (2007-2013), не зникли повністю, і це стримувало надмірний реформаторський запал.

Врешті-решт, обережно застосовуючи стратегію малих кроків – особливо через систему голосування – лейбористи змогли досягти успіху в дедалі фрагментованішому політичному середовищі. Ця система й далі запобігає радикалізації політики: на відміну від

Німеччини, зменшення впливу великих партій не призводить до зростання крайніх сил, а радше до посилення центристських незалежних кандидатів. Це допомагає тримати правопопулістські тенденції під контролем. Консервативна опозиція усвідомила пізно, що тактика, яка зруйнувала референдум Voice to Parliament, на парламентських виборах не працює, а, навпаки, шкодить, якщо асоціюється з Трампом.

*За останні 20 років
Альбанезе став першим
главою уряду після
Джона Говарда, який
виграв вибори двічі
поспіль*

За останні 20 років Альбанезе став першим главою уряду після Джона Говарда, який виграв вибори двічі поспіль і тепер має вельми потужні позиції. Така свобода дій знадобиться, адже країна стоїть перед серйозними викликами. 2022 року лейбористи змінили курс у кліматичній та енергетичній політиці, проте для прискорення переходу до зеленої енергетики потрібні додаткові зусилля. Австралія має майже всі передумови, щоб виграти від епохи відновлюваних джерел енергії, але відмовитися від вигідного видобутку й експорту викопного палива й досі складно. Розбудова нової інфраструктури та промисловості потребує інвестицій і кадрів, яких можна залучити через імміграцію. Ці люди також потрібні і в будівництві житла, і в оборонній промисловості. Геоекономічні наслідки переходу врегулювати непросто.

Такі важливі стратегічні партнери в Індо-Тихоокеанському регіоні, як Японія та Південна Корея, розраховують на стабільне постачання енергії з Австралії. Водночас зростання впливу Китайської народної республіки потребує обережного політичного балансу. Де китайський капітал і технології можуть підтримати ініціативи на кшталт «Майбутнє, створене в Австралії», а де переважають питання безпеки? На тлі загострення торговельно-економічної конфронтації між США та Китаєм знайти цей баланс стає дедалі складніше. Незрозумілі перспективи з боку нової адміністрації Трампа ставлять Австралію перед складними викликами щодо майбутнього альянсу зі США. Канберра стурбована, що обґрунтовані інтереси, які, як вважає Австралія, роблять її цінним партнером, для Трампа значать менше. Дехто навіть має страх, що проєкт AUKUS – закупівля й будівництво атомних субмарин на понад 200 млрд євро – незважаючи на позитивні сигнали з боку США, може зазнати краху. Попри те, що 80 відсотків австралійців підтримують

безпековий союз із США, ця підтримка суперечить кризі довіри. У виборчій кампанії обидва табори воліли уникати розмов на цю тему. Пітер Гарчер, зовнішньополітичний оглядач щоденної газети Sydney Morning Herald, влучно охарактеризував це як «свідомо короткозору» стратегію.

Австралія може з упевненістю підходити до цього та інших реформаторських викликів. Усе завдяки порівняно стабільним державним фінансам, (ще) сприятливій демографії, величезному розмаїттю природних ресурсів і політичній стабільності. Особливо якщо в майбутньому знову вдасться будувати міжпартійні мости. У рамках двопартійної системи зрозуміле прагнення до чіткого розмежування з політичними опонентами останнім часом дедалі більше виглядає як анахронізм. Постійний успіх нових політичних сил, які вимагають менш ідеологізованих, але більш фактологічних дискусій, підкреслює цю тенденцію. Завдяки історичній перемозі на виборах у такі складні часи старий і новий прем'єр Альбанезе має всі шанси приділити цьому підходу належну увагу.

Переклад з німецької Ірини Савюк

Андреас Радтке

Андреас Радтке (Andreas Radtke) представляє Фонд ім. Фрідріха Еберта в Канберрі в ролі голови представництва в Австралії та Новій Зеландії. Раніше він працював у Федеральному міністерстві закордонних справ в Австралії, Індонезії та Малайзії, а також в ЄС на Близькому Сході.

